

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 17 augusti 2021

Saken

Extra tillägg

Nämndens beslut

Nämnden avslår överklagandet.

Nämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om extra tillägg för läsåret 2021/2022 och uppgav att han och hans föräldrar saknar inkomst och att han har en förmögenhet om 724 388 kronor. NN bifogade en dom gällande utseende av särskilt förordnade vårdnadshavare.

CSN avslog ansökan med motiveringen att familjens ekonomiska underlag överstiger 124 999 kronor.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. I CSN:s beslut nämns att en del av hans förmögenhet räknas som inkomst enligt bestämmelse i studiestödsförordningen. Hela hans förmögenhet är ett arv från hans mors dödsbo. Detta arv sitter på ett överförmyndarskyddat konto tills han fyller 18 år. Vad han har förstått så har överförmyndaren att se till att pengar på överförmyndarskyddat konto inte används till barnets försörjning. Dessa medel är därför inte tillgängliga och kan därmed inte ses som en intäkt.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN inkom med ett yttrande på begäran av nämnden. CSN anförde bland annat följande. I en persons förmögenhet ingår, enligt 4 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner, bl.a. kontanta medel och kontobehållning till den del värdet av dessa tillgångar överstiger 25 000 kronor. I 6 § samma lag framgår uttryckligen att tillgångar i form av privatbostadsfastighet och bostadsrätt inte ska

medräknas i förmögenheten. Någon bestämmelse som gör det möjligt att undanta banktillgodohavanden från att ingå i förmögenheten finns inte. I NN:s ansökan om extra tillägg har förmögenheten angivits till 724 388 kronor efter det avdrag för 25 000 kronor som ska göras enligt 4 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner. Det är därmed denna förmögenhet som ska beaktas vid prövningen av extra tillägg. Den studerande har uppgett att han har en förmögenhet som uppgår till 724 388 kronor. Det ekonomiska underlaget beräknas då enligt följande:
 $724\,388\text{ kr} - 75\,000\text{ kr} = 649\,388\text{ kronor}$
 $649\,388\text{ kr}/5 = 129\,877\text{ kronor}$

Det ekonomiska underlaget överstiger därmed 124 999 kronor och enligt huvudregeln föreligger då inte rätt till extra tillägg. Det finns dock vissa undantag från huvudregeln. Enligt 2 kap. 10 § andra och tredje styckena studiestödsförordningen kan man bortse från föräldrars inkomst och förmögenhet om den studerande är gift eller om det föreligger synnerliga skäl. Den aktuella förmögenheten är dock den studerandes egen och den nämnda bestämmelsen är därmed inte tillämplig i det nu aktuella ärendet. I 4 kap. 4 § CSNFS 2001:6 finns en regel om möjlighet att göra undantag för särskilda skäl gällande tidpunkten för prövning av förmögenheten, men det finns ingen motsvarande bestämmelse som ger utrymme att bortse från förmögenhet på grund av särskilda skäl. I det allmänna rådet till 4 kap. 4 § CSNFS 2001:6 framgår att det finns skäl att bortse från viss förmögenhet om det framstår som uppenbart orimligt att förmögenheten skulle ingå i det ekonomiska underlaget. Som exempel nämns att den studerandes föräldrars förmögenhet består av bankmedel och dessa har använts till inköp av en familjebostad. Detta allmänna råd avser alltså endast situationen att det finns behov av att beakta förmögenheten vid en annan tidpunkt än vad som gäller enligt huvudregeln. Mot bakgrund av ovanstående finner CSN att det saknas rättsligt stöd för att bortse från NN:s förmögenhet vid prövningen av rätten till extra tillägg. Då det ekonomiska underlaget överstiger 124 999 kronor, som är gränsen för att kunna få rätt till stöd, bör överklagandet avslås. Även om det ligger utanför CSN:s prövning önskar CSN, som information till NN, nämna att det av föräldrabalken, och då främst 16 kap. 11 § första stycket, 13 kap. 8 § och 12 kap. 4 §, framgår att pengar som en omyndig fått i arv och som satts in på bank ska stå under särskild förmyndarkontroll och därmed inte kunna tas ut utan överförmyndarens samtycke. Där framgår även att en omyndigs medel i skälig omfattning ska kunna användas för dennes uppehälle, utbildning och nytta i övrigt. Detta innebär att NN, genom sin särskilt förordnade vårdnadshavare, kan lämna in en begäran om att få nyttja delar av bankmedlen till sin försörjning till Överförmyndarenheten i Jönköpings kommun, för att där kunna få frågan om samtycke prövad.

NN har fått tillfälle att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande men han har inte hörts av.

Enligt tillgängliga uppgifter har NN två särskilt förordnade vårdnadshavare.

Författningsbestämmelser

Enligt 2 kap. 9 § studiestödsförordningen (2000:655) lämnas extra tillägg enligt följande tabell.

<i>Ekonomiskt underlag</i>	<i>Belopp per månad</i>
Mindre än 85 000 kronor	855 kronor
85 000-104 999 kronor	570 kronor
105 000-124 999 kronor	285 kronor

Enligt 2 kap. 10 § studiestödsförordningen utgörs det ekonomiska underlaget av summan av

1. den studerandes och hans eller hennes föräldrars beräknade inkomster, och
2. en femtedel av den del av den studerandes och föräldrarnas sammanlagda förmögenhet som överstiger 75 000 kronor.

För en studerande som är gift beräknas det ekonomiska underlaget utan hänsyn till föräldrarnas inkomst och förmögenhet.

Om det finns synnerliga skäl, får det ekonomiska underlaget beräknas utan hänsyn till föräldrarnas inkomst och förmögenhet.

Enligt 2 kap. 12 § studiestödsförordningen avses med föräldrar

1. en förälder som har vårdnaden eller, i fråga om en studerande som har fyllt 18 år, senast haft vårdnaden om den studerande, och
2. en förälder som är sambo med en sådan vårdnadshavare.

Med föräldrar jämställs den som är gift med sådan förälder till den studerande som ensam har eller, i fråga om studerande som fyllt 18 år, senast ensam har haft vårdnaden om den studerande.

Enligt 4 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner (2009:1053) ska vid beräkning av förmögenhet som tillgång tas upp

1. privatbostadsfastighet och privatbostadsrätt,
2. livförsäkring med undantag för
 - a) pensionsförsäkring samt
 - b) livförsäkring som enbart avser olycks- eller sjukdomsfall eller dödsfall senast vid 70 års ålder och som inte är återköpsbar,
3. marknadsnoterad delägar rätt eller fordringsrätt,
4. kontanta medel och kontobehållning, med undantag för behållning på pensionssparkonto, till den del värdet av dessa tillgångar sammanlagt överstiger 25 000 kronor, och
5. fordran i pengar och liknande betalningsmedel.

Enligt 6 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner ska det vid beräkning av förmögenhet för prövning av rätt till studiehjälp i form av extra tillägg bortses från tillgång som avses i 4 § 1 och från skulder med säkerhet i sådan tillgång.

Enligt 4 kap. 4 § (CSNFS 2001:6) ska förmögenhet tas upp per den 31 december året före aktuellt läsår. Om det finns särskilda skäl får förmögenheten vid ansökningsstillfället prövas i stället. Till 4 § meddelar CSN följande allmänna råd. Det kan finnas skäl att bortse från viss förmögenhet om det framstår som uppenbart

orimligt att förmögenheten skulle ingå i det ekonomiska underlaget. Detta kan exempelvis vara fallet om den studerandes föräldrars förmögenhet har bestått av bankmedel och dessa har använts till inköp av en familjebostad. (CSNFS 2007:5)

Nämndens bedömning

Rätten till extra tillägg prövas mot den studerandes och dennes föräldrars ekonomiska underlag, det vill säga inkomst och förmögenhet. Enligt 2 kap. 10 § andra och tredje styckena studiestödsförordningen kan man bortse från föräldrars inkomst och förmögenhet under vissa förutsättningar bland annat om det föreligger synnerliga skäl. Den aktuella förmögenheten är dock i detta fall den studerandes egen och den nämnda bestämmelsen är därmed inte tillämplig i det nu aktuella ärendet. Det finns således inga författningssenliga möjligheter att bortse från NN:s förmögenhet.

Av det underlag som NN givit in har framkommit att han har en förmögenhet om 724 388 kronor på ett bankkonto. Vid en beräkning av det ekonomiska underlaget, med beaktande av förmögenheten och de avdrag som ska göras enligt bestämmelserna i 2 kap. 10 § studiestödsförordningen och 4 § lagen om förmögenhet vid beräkning av vissa förmåner, framkommer att det ekonomiska underlaget för NN överstiger 124 999, innebärande att inkomsten enligt huvudregeln är för hög för att extra tillägg ska kunna medges. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Maria Lekarkina

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Hans Eklund, Emelié Häger, Jessica Levin och Christer Bergqvist.

Föredragande: Maria Lekarkina

Kopia till CSN